
Det sete afhænger af Aviserne

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Det sete afhænger af Aviserne

4

Det sete afhænger af Aviserne

Det sete afhænger af Aviserne

Det Sete afhænger af Aviserne.

Jp. 18/8 35

Genoptrykt i "Himmel og Jord" Pag 147-151[1]

Af Sognepræst Kaj Munk.

DEN KLOGE Mussolini har dummet sig. Han optræder som en ærlig Mand. Mon han oven i Købet har Raad til det?

Naturligvis er vi alle ophidsede over den ukalkede Brutalitet, han lægger for Dagen i Abessinienspørgsmaalet. Alle vi, der har agtet ham saa højt, at vi næsten holdt af ham, føler i disse Dage et Stik i Hjertet eller to. Hoverende Demokrater henvender sig til mig og spørger, om jeg nu ikke godvilligt kan indse, at Diktatur fører ud i Ulykke. Jeg faar det Indtryk, at de vilde være glade selv for en Verdenskrig, blot det kunde fastslaas, at Italiens Diktator er en Laban.

*

Og hvad ved saa vi Mennesker? Et oldgræsk Eventyr fortæller om en Stad, som styredes af et Uhyre, der hvert Aar krævede een ung Pige som Offer. Vist var det et Uhyre, naar det kunde komme i Tanker om saadan en Forbrydelse. Men naar det nu styrede godt? Vi vil allesammen hellere have en Engel til at regere os end en Djævel. Men hvis nu Djævelen er en Kapacitet og Engelen en Fummelfinger?

Selv om il duce nu er ved at indvikle sig i en Skurkestreg, ophæver det jo ikke, at han har været Italien en Frelser i Nøden, Europa en Statsmand af Fortidsformat, vor Tids eneste geniale. Italiensfarere med noget Begreb om det, de snakker om, ved, at denne ene Vilje har skabt Folket om. Genier i Statskunsten har imidlertid een Skavank: de behøver Penge. Hele Forehavendet startedes oprindeligt med et: "Der blive Lys!" Og der blev Lys. Men denne Fremgangsmaade har Gud Patent paa. Naar vi andre vil have Lys, maa vi omstændeligt til at lave det.

Tag en Mand som Richelieu! Ligeftrem rørende er det at læse om, hvor mange Gange han paa sin Sejlads for at fragte det nye Storfrankrig i Havn stødte mod det skjulte Rev: Pengehvorfraet. Christiern den Andens økonomiske Sorger - alle store Reformvilleres Pengebesvær. Det er rasende dyrt at have Mænd til at regere, som ikke forstaar sig paa det; der er kun eet, der er dyrere: at have en til det, der virkelig kan. Forskellen er dernæst, at hos den sidste faar man noget for Pengene, hos de andre Lamperøg og det, der er værre.

Hvis den romerske Diktator skal undgaa Christiern den Andens Skæbne, hvis hans Land skal undgaa det katastrofale Tilbagestyrt, skal han skaffe Penge nu. Saa ser han sig om efter et Ditmarsken. Der ligger nu Afrika, som Europas Magter forlængst har delt mellem sig. Men saa min Sandten, om de ikke har glemt et sidste Stykke i Midten, Abessinien, fuldt af Rigdomme, uudnyttede Rigdomme.

”Ja, hvad kan det nytte mig?” siger den gode danske Demokrat, ”at de Penge, jeg har nødig til at holde mig Fallitten fra Livet, ligger ovre i min Nabos Pengeskab?” Meget sandt, gode Herre; der staar skrevet: Du skal ikke stjæle; men en Lov endnu ældre end Moseloven siger, at sulter dine Børn og din Nabo nægter dig af sin Overflod, saa tager du selv. Og kanske du var en Slubbet, lod du være. Sabbaten er ikke Herre over Mennesket. Vigtigere end Ejendomsretten er, at Mennesker har Mad.

Det er der dog for Resten ogsaa en vidtstrakt Forstaaelse af i dette velforsynede Land. Fremfarelsen mod Lensbesiddelser og Præstegaardsjorder har vist en levende Sans for, at Ejendomsrettens Hellighed i hvert Fald ikke strakte sig til Ukrænkelighed. Og de sidste Aaringers sociale Lovgivningsprincip: ”Vi tager, hvor der er, saa længe der er,” er ikke ganske væsensforskelligt fra Mussolinis afrikanske Kriblen i Fingrene.

Nuvel! Il duces Øjne faldt altsaa paa Spisekamret nede ved Ækvator, og som den Mand uden Omsvøb, han nu engang er, bemærkede han kort og sagligt: ”Saa tager jeg det!” Uklogt. Verdensopinionen fik øjeblikkelig ondt af Negrene og Stormagterne af sig selv. Abessinien er jo kristent, og England vil nødigt have brudt sin lige Linie fra Alexandria til Kap, og Ras Tafari betyder Kongernes Konge, og han stammer ned fra selve Salomon, og det var en skidt Forretning for Ægypten, om de forbandede Italienerne fik Adgang til at plumre Nilens Kilder, og heller ikke for Negre er det nogen Nydelse at faa Bomber smidt ned i Hovedet, og der er en gammel Traktat mellem Britannien og Frankrig og Italien om, at skal Abessinien erobres, skal de alle tre være lige gode om det.

Der var altsaa Grunde nok til, at vi alle allesammen, med England i Spidsen, skulde blive saa vrede paa Mussolini.

Og saa var denne vederstyggelige Voldsmand ikke til at raabe til Fornuft. Ganske kynisk fortsatte han med at skibe Tropper af Sted. Er der noget, jævne Mennesker forarger sig over, saa er det Kynisme. Enhver Skændselsdaad kan tolereres, ja, tiljubles, blot den anrettes smukt. Europa er saa forvænnet med Diplomati, at vi bliver syge af Redelighed. Her kommer nu en ærlig Mand og siger: Jeg vil slaas. Hvorfor indleder han ikke som alle andre pæne Folk sin Krig med at erklære: ”Der er intet, jeg nødigere vil end en Krig med alle dens Rædsler”?

Muligvis vil han sejre alligevel. Og sejrer han, saa - ja, saa pyt med Resten! Historien er glemsom overfor alt andet end Resultater. Der vil blive rejst Statuer af ham paa alle Fædrelandets Torve: ”Han frelste vor Nutid, han frelste vor Fremtid, han gjorde os vor Fortid værdige.” Og Krønikebøgerne vil nævne ham som den sidste store Kultivator, Geniet, der kronede Civilisationens Værk i Afrika.

*

Ja, kære Hakon Mielche, De har guddommelig Ret: Det er Synd, blodig Synd, mere endnu: profan og pervers Synd, at Urkøkkene forsvinder fra Heden og Naturfolkene fra de Øer, De befor. Fattig bliver Jorden, og fuldblodsforraaet og gennemforstyrret, naar Europas vilde Horder en nær Dag bortskyller de sidste kultiverede Menneskeædere i de dybe Urskoves Oprindelighed og Fred. Men det nytter ikke at hulke. Og vi har jo heller ingen Urskove. Havde vi, hulkede vi ikke, men skyllede med.

Men altså: Unødigt vanskelig har Mussolini gjort sig Sejren, og unødigt har han tilsat sit gode Omdømme hos Godtfolk. Han skulde have allieret sig med vore Dages eneste Stormagt, den, der bestemmer, hvad vi skal synes om alle Ting, det tyvende Aarhundredes Pave, der afgør i ethvert Forehavende, om det er Gud eller Satan, der velsigner det. Hvad om han havde ladet en Beretning gjalde igennem Verdenspressen:

”De barbariske Oldtidstilstande

i Abessinien.

En Bande Menneskerøvere overraskes.

Unge Piger slæbes nøgne til Haremsmarkedet.

Den berømte neapolitanske Ækvatorforsker Govecchio Civilizzazione har ved den abessinske Grænse overrasket en Horde abessinske Slavejægere paa Vej til den saakaldt kristne Kejsers Hovedstad med et lille Hundred sammenkoblede Menneskevrage, der indtil for en Maaned siden som kraftige fribaarne Mænd og smukke unge Piger havde levet deres fredelige Agerbrugsliv i en af Midtafrikas mange idylliske Negerlandsbyer. Overfaldne ved Nattetide, flygtende ud af deres ibrandstukne Hjem, piskede gennem Urskove og Ørkener, var flere af disse uskyldige Naturbørn Døden nær af Fortvivlelse, Udsultethed, Udmattelse, Sygdomme og uoplejede Saar, ja, enkelte hang som døde i Halstræerne. Det lykkedes Banditterne, inden de blev slaaet ned, at jage deres Dolke i et Par unge Piger; den ene fremhviskede: ”Hils min Mor og min Kæreste,” inden hun døde. Saa nær ved Kulturens Grænser eksisterer den Dag i Dag en Stat, der kalder sig kristen, og hvis Love giver Medhold i saadan Besudling af Kulturens Navn. Quousque tandem, Catilina[2] - ? Og hvornaar vil en af Europas kristne Nationer gribe ind?”

Ikke sandt, mine Læsere, naar vi et Par Maaneder igennem var underholdt med visse Enkeltheder fra Sandheden om Abessinien, hvor Slaveriet jo virkelig eksisterer anerkendt og lovligt, og Forsyningen med Slaver virkelig gaar for sig som drastisk udpenslet her, brændte Retfærdighedsiveren i vort Blod efter en mussolinisk direkte Aktion. Med Taarer i Øjnene vilde De og jeg læse om de tapre fascistiske Heltes Frigørelsestogt hen over Abessinien, gamle Damer i København og Skjern vilde strikke Uldvanter til de italienske Tropper og Daells Varehus sende Solskærme, Pacifisterne i Danmark vilde foretage en Landsindsamling til Vaaben til Italien, der jo kæmpede for Fredens og Kulturens Sag. England vilde skjule sine Forbandelser i et gudeligt Smil og Kirkeligt Verdensforbund opfordre til Forbøn Alverden over for den ukendte Soldat, der satte sit Liv paa Spil for Paulus' Ord: Her er ikke Træl eller fri. Og Paven vilde kalde Mussolini sin kære Søn og give ham Rang med Loyola og Jesuittermissionens Store.

Kaj Munk.